

надмірна – створення надлишкових запасів і резервів, що збільшує витрати на їхнє утримання, стримує темп розвитку підприємства. Наддостовірнішу оцінку фінансової стійкості підприємства надають коефіцієнтний та агрегатний підходи. Серед напрямів забезпечення фінансової стійкості найчастіше виділяють організаційно-структурну стійкість, стійкість капітальної бази, стійкість ресурсної бази та комерційну стійкість.

Список використаних джерел

1. Грушевицька А. Б. Особливості оцінки фінансової стійкості підприємства та напрями її забезпечення / А. Б. Грушевицька // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2013. – № 2(3). – С. 276-280.
2. Нагайчук В. В. Аналіз фінансової стійкості підприємств та напрями її забезпечення / В. В. Нагайчук, Н. С. Ковальчук // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. – № 875. – С. 71–76.
3. Стрішенець О. Аналітичний огляд фінансової стійкості підприємства / О. Стрішенець // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2018. – № 3 (РОЗДІЛ III. Економіка та управління підприємствами). – С. 58-65. – Режим доступу: <https://echas.eunu.edu.ua/index.php/echas/article/view/367/313>
4. Ткаченко І. П. Оцінка фінансової стійкості підприємства та напрями її забезпечення [Електронний ресурс] / І. П. Ткаченко, І. А. Чувачалова, О. А. Чувачалов // Ефективна економіка : електронне наук.-фах. вид. – № 3. – 2012. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=988>

УДК 336.63

Шемрило Анастасія

*студентка гр. МЕН 34 спец. 073 «Менеджмент»,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Матвійчук І. О. к.е.н.,
старший викладач кафедри обліку і аудиту*

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Інвестиційний ризик – складова будь-якого проекту або об'єкта інвестицій, який не можна недооцінювати, прагнучи до максимізації прибутку та успішності реалізації задуманих планів. Інвестиційний ризик впливає на об'єкт інвестицій, а саме вартість активу або ефективність проекту. До ймовірних непередбачуваних подій, що вплинуть на вартість активу можна віднести, наприклад, прорив каналізації в будинку, що знизить вартість інвестиційних квартир в ньому, або рішення створити на місці пустиря парк, що підвищить вартість земельних ділянок навколо парку. Ймовірними непередбачуваними подіями, що змінять величину будь-якого з показників ефективності інвестиційного проекту (NPV, IRR, DPP) можуть бути, наприклад, непередбачене проектом відкриття супермаркету по сусідству від магазину, в який був інвестований сімейний капітал, що викличе різке падіння виручки та відповідно зробить недосяжним окупність вкладених коштів, або ж проведення таких заходів як Євро, Євробачення дозволило збільшити прибутковість проекту готелю в Києві, в результаті чого виріс NPV.

Ризик існує лише щодо подій, які не відбулися, тобто прогножуються, очікуються в майбутньому. Невизначеність щодо тієї або іншої ситуації, яка може скластися в майбутньому, і формує поняття ризику. Під інвестиційним ризиком розуміють імовірність нездійснення запланованих цілей інвестування (у вигляді прибутку чи соціального ефекту). Ризику важко позбутися, але ним можна керувати, заздалегідь оцінюючи. Для оцінювання інвестиційних ризиків підприємства використовують якісний та кількісний аналіз. Кількісні

методи оцінки інвестиційних ризиків включають методи теорії ймовірностей та математичної статистики, а також економічні і статистичні методи. Якісні методи, оцінюючи інвестиційні ризики, включають в себе методи експертних оцінок, аналогії, витрат, доцільності та інші. Їх спільною рисою є те, що вони засновані на практичному досвіді, накопичених знаннях, а часто і на інтуїції експертів у відповідних галузях. Таким чином, отримані оцінки є суб'єктивними. Однак, аналіз за оцінкою досвідчених спеціалістів дозволяє враховувати різні аспекти проблеми, виявити найважливіші фактори та можливі рішення, підготовку інформації для аналізу належать: подальшої формалізації і побудови математичної моделі[1].

До найбільш розповсюджених методів оцінки інвестиційних ризиків при їх аналізі є:

1) метод коригування норми дисконту. Переваги методу – простота розрахунків, зрозумілість і доступність отримуваних результатів. Основний недолік – приведення майбутніх потоків платежів до дійсного моменту часу (тобто звичайне дисконтування за більш високою нормою) не надає ніякої інформації про ступінь можливого ризику (можливого відхилення результатів від запланованого проекту). Отримані результати істотно залежать тільки від величини винагороди за ризик. Даний метод не несе ніякої інформації про імовірнісні розподіли майбутніх потоків платежів і не дає змоги оцінити їх;

2) метод достовірних еквівалентів (коефіцієнтів вірогідності) – даний метод більш детально, ніж попередній спосіб оцінки, характеризує можливості прояву тих чи інших ризиків. Недоліками є складність розрахунку коефіцієнтів вірогідності, адекватних ризику на кожному етапі здійснення інвестиційного проекту, неможливість здійснення аналізу імовірнісних розподілів ключових параметрів успіху інвестиційного проекту;

3) аналіз чутливості – дозволяє відповісти на запитання, як зміниться ефективність і фінансова спроможність проекту при різних значеннях вихідних параметрів (ціна продажу, питомі витрати, обсяг продажів, обсяг інвестицій тощо). Метод дає можливість визначити наслідки реалізації прогностичних показників інвестиційного проекту при їх можливих коливаннях як в позитивну, так і в негативну сторону. Серед переваг цього методу слід відзначити простоту і наочність, а також можливість факторного аналізу. Але основним недоліком даного методу є передумова про розгляд зміни кожного фактора ізольовано, тоді як на практиці важливого значення набуває розгляд впливу економічних факторів на перебіг інвестиційного проекту в комплексі;

4) метод сценаріїв – метод дає досить наочну картину для різних варіантів реалізації інвестиційних проектів, повну інформацію про чутливість і можливі відхилення. Для його проведення розроблена методика, що дозволяє враховувати всі можливі сценарії розвитку, а не три варіанти (оптимістичний, песимістичний, реалістичний), як це зазвичай пропонується. Основна перевага методу сценаріїв – можливість отримати повне уявлення про інвестиційний проект, його слабкі та сильні сторони. Недоліки: великий обсяг роботи, невизначеність меж розроблених сценаріїв;

5) аналіз імовірнісних розподілів потоків платежів – дає можливість одержати корисну інформацію про очікувані значення чистих надходжень, а також здійснити аналіз їхніх імовірнісних розподілів. Його використання передбачає, що ймовірності для усіх варіантів грошових надходжень відомі або можуть бути точно визначеними (на основі аналізу минулого досвіду при наявності достатніх обсягів фактичних даних), проте здебільшого такі дані недоступні, тому розподіли задаються виходячи з припущень експертів, а відтак властивий високий рівень суб'єктивізму;

6) метод дерева рішень – може бути використаним у ситуаціях, коли прийняті в певний момент часу управлінські рішення залежать від рішень, прийнятих раніше, і в свою чергу визначають сценарії подальшого розвитку подій. Обмеженням практичного використання даного методу є вихідна передумова про те, що проект повинен мати доступне для огляду чи припустиме число варіантів розвитку, тобто бути багато альтернативним;

7) метод Монте-Карло (імітаційне моделювання) – передбачає розгляд досить великої кількості варіантів. Метод зводиться до виявлення певних залежностей внутрішніх змінних інвестиційного проекту і змінних зовнішнього середовища, проводиться моделювання шляхом випадкової варіації ключових змінних, будуються криві розподілу ймовірності і на основі отриманих результатів розраховуються показники рівня ризику. Застосування даного методу на практиці демонструє широкі можливості його використання в інвестиційному проектуванні, особливо в умовах невизначеності і підвищеного ризику. Даний метод зручний для практичного застосування тим, що вдало корелює з іншими економіко-статистичними методами, а також з теорією ігор. До того ж він надає більш оптимістичні оцінки порівняно з іншими методами [2, с. 53].

Отже, для кожного з названих методів діють свої принципи реалізації, які дозволяють у повній мірі охарактеризувати аналізований ризик і підготуватися до прийняття рішення про заходи з реагування на ймовірні загрози. Вибір методу оцінювання інвестиційних ризиків підприємства залежить перш за все від інформаційної бази, яка є у розпорядженні аналітика, і від рівня надійності планування інвестиційного проекту. Для невеликих проектів достатньо використовувати аналіз чутливості і метод коригування норми дисконту, для великих проектів – провести імітаційне моделювання або побудувати кілька сценаріїв розвитку. Різні методи оцінки ризиків можна використовувати комплексно, а результати різних методів доповнять один одного. Вміння оцінювати систему ризиків та розробляти систему заходів, щоб звести до мінімуму їх негативні наслідки є невід’ємною рисою сучасного інвестиційного менеджера.

Список використаних джерел

1. Щукін Б. М. Інвестування : Курс лекцій / Б. М. Щукін; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. - К., 2004. - 215 с.
2. Козенков Д. Є. Ризики інвестиційної діяльності промислових підприємств. / Д. Є. Козенков, В. М. Тенета. – Дніпропетровськ : AccentPP, 2013. – 160 с.

УДК 657

Шульгач Лілія

*студентка гр. ОА 31 спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Матвійчук І. О. к.е.н.,
старший викладач кафедри обліку і аудиту*

СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ПАСИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (Н(С)БО 1) бухгалтерський баланс складається з двох частин – активу і пасиву, за результатами аналізу яких можна визначити «фінансове здоров'я» підприємства та подальші перспективи його розвитку.

Пасиви – це капітал (власність), визначене у вартості (грошах) боргове зобов'язання підприємства (юридичної особи) або громадянина (фізичної особи) стосовно іншого підприємства (юридичної особи) або громадянина (фізичної особи).

Пасиви показують джерело формування активів – майна підприємства або громадянина, тобто вказують, кому винне підприємство або громадянин за все майно, яке вони мають у своєму розпорядженні [1].

Якщо терміном «пасив» в усьому світі визначають, насамперед, «власний капітал», то термін «зобов'язання» має означати «чужий капітал», тобто позичений, взятий у тимчасове користування. Таким чином, пасиви – це вираз права власності на активи (майно)